

**CEĻOJUMS LATVIEŠU
VALODAS PASAULĒ:
ROKASGRĀMATA
VECĀKIEM
VALODAS APGUVĒ
KOPĀ AR BĒRNU**

Latviešu valodas
aģentūra

2023

CEĻJUMS LATVIEŠU VALODAS PASAULĒ: ROKASGRĀMATA VECĀKIEM VALODAS APGUVĒ KOPĀ AR BĒRNU

Mīļie vecāki, jūs sāksiet ceļojumu latviešu valodas pasaulē kopā ar bērnu. Iedomājieties, ka katrs vārds ir mazs notikums, kas jūsu ikdienu bagātina ar jauniem iespaidiem. Tā ir došanās ceļā bez biļetēm un mugursomām. Ceļojuma cena ir tikai jūsu laiks, aizrautība un mācības kopā ar bērnu. Veiksmi!

MĀCĀMIES BURTUS!

Spēle „ATRODI BURTUS!”

Spēlē ir redzams burtu režģis. Tajā spēlētājam ir jāatrod konkrēts burts. Katrs burts atkārtojas trīs reizes. Burts tiek parādīts uz ekrāna un arī izskan.

PAPILDU IDEJAS DARBAM AR SPĒLI:

- Spēlējiet spēli „Atrodi burtu!” divatā! Viens meklē konkrēto burtu spēlē, otrs raksta burtu uz lapas (jo mazāks burts, jo ātrāk uzdevumu var paveikt, tāpēc lapai jābūt lielākai, piemēram, četrās daļās salocītai A4 lapai). Šajā spēlē ātrumu nosaka spēlētājs, kurš spēlē spēli tiešsaistē. Vienojieties, cik alfabēta burtu meklēsiet. Atgādinām, ka spēlē katrs burts atkārtojas trīs reizes. Cik burtu šajā laikā ar roku paspēj uzrakstīt otrs spēlētājs? Uzvar spēlētājs, kurš konkrētajā laikā ir atradis vai uzrakstījis vairāk burtu.
- Spēlējiet spēli „Atrodi burtus!” divatā! Viens meklē konkrēto burtu spēlē, otrs meklē un apvelk to pašu burtu (3 reizes) kādā reklāmas bukletā, avīzē, žurnālā. Uzvar spēlētājs, kurš konkrētajā laikā ir atradis spēlē vai drukātajā materiālā vairāk burtu.
- Lai mudinātu saklausīt skaņu vārdā, katru reizi, kad bērns spēlē atrod burtu, viņam jānosauc arī vārds, kas sākas ar šo burtu.

PAPILDU IDEJAS, LAI BĒRNAM MĀCĪTU UN ATKĀRTOTU ALFABĒTU IKDIENAS SITUĀCIJĀS:

- Ejiet uz veikalu *burtu medībās* un plauktos meklējiet produktus, kas sākas ar konkrētiem burtiem!
- Uz priekšmetiem mājās uzlīmējiet priekšmeta nosaukuma pirmo burtu (izmantojiet līmlapiņas)! Dažus sākuma burtus speciāli sajauciet! Bērna uzdevums ir atrast kļūdu. Par katru atrasto kļūdu paslavējiet vai apbalvojiet bērnu.
- Izvēlieties vienu alfabēta burtu un šajā dienā gatavojiet ēdienus, produktus, kas sākas tikai ar šo burtu! Piemēram, „p” diena: pupiņu zupa, pankūkas, pasta, pildīta paprika, piparkūkas u. c.

Interaktīvā ābece „MĀCIES PATS!”

Interaktīvajā ābecē katram latviešu alfabēta burtam ir izstrādāti trīs dažādi uzdevumi.

PAPILDU IDEJAS DARBAM AR SPĒLI:

- Sāciet interaktīvās ābece apguvi ar tiem burtiem, kas ir bērna vārdā! Varat sākt arī ar katra ģimenes locekļa vārda pirmo burtu.
- Izvēlieties burtus pēc nejaušības principa! Jūs klusām pie sevis skaitāt alfabētu, bērns saka: „Stop.” Uzdevumus, kas piedāvāti bērna izvēlētajam burtam, arī izpildiet. Alfabēta skaitīšanu var aizstāt ar skaitļa nosaukšanu, izvēloties no 1 līdz 33. Nosauktais skaitlis atbilst konkrētam latviešu valodas alfabēta burtam.
- Izlozējiet, kuru no trim uzdevumiem veiks bērns, kuru jūs!
- Katrs spēles uzdevums ir veltīts kādam bērnam, pasaku varonim, dzīvai būtnei, kuras vārds sākas ar noteikto burtu. Pēc visu trīs uzdevumu izpildes spēlējiet spēli „Kuģu lādēšana”! Spēlētāji pēc kārtas sauc vārdus, kas sākas ar noteikto burtu. Sauciet vārdus, ko uzzinājāt interaktīvajā ābecē, papildiniet tos ar citiem vārdiem. Uzvar spēlētājs, kurš var nosaukt vairāk vārdu.

Spēle „ATRODI VĀRDUS!”

Spēlē burtu režģi ir jāsameklē norādītie vārdi. Spēlē ir iekļautas 30 tēmas ar iespēju izvēlēties līmeni – viegli vai grūtāk. Vieglākajā līmenī vārds izskan un ir uzrakstīts priekšā, grūtākajā līmenī vārds izskan, bet uz ekrāna redzams tikai vārda pirmais burts.

PAPILDU IDEJAS DARBAM AR SPĒLI:

- Rakstiet bērna atrastos vārdus, bet mainiet burtus vietām vai pievienojiet papildu burtus! Bērniem jāatrod un jālabo kļūdas. Par katru atrasto kļūdu paslavējiet vai apbalvojiet bērnu.
- Rakstiet bērna atrastos vārdus un spēlējiet spēli „Mēmais šovs”! Jūs ar kustībām rādāt vārdu, bērns cenšas atminēt to un nosaukt. Spēlei piemērotākas ir tēmas, kurās ietverti priekšmetu nosaukumi vai dzīvnieki, piemēram, *Mēbeles, Kukaiņi, Dzīvnieki* u. c. Mainieties lomām!
- Katru vakaru strādājiet ar vienu spēles tēmu. Pēc tam lasiet bērnam priekšā vai klausieties pasaku par konkrēto tēmu. Plašs pasaku arhīvs pieejams portālos:
„Pasakas” (<https://asakas.net/pasakas/>),
„Pasakas” (<https://www.pasakas.org/>)
un „LSM bērnistaba” (<https://bernistaba.lsm.lv/klausies>).

PAPILDU IDEJAS, LAI ATKĀRTOTU VĀRDU KRĀJUMU IKDIENAS SITUĀCIJĀS:

- Izvietojiet mājās burtu kartes (uz līmlapiņām)! Pēc tam nosauciet kādu vārdu, un bērns, izmantojot burtus, kuri atrodas mājās, veido šo vārdu.
- Rīkojiet sacensības – minūtes laikā lūdziet bērnam nosaukt pēc iespējas vairāk lietu, kas redzamas apkārtnē! Sacensības rīkojiet uz ielas, veikalā, mežā, istabā, mašīnā u. c.
- Izmantojiet metamo kauliņu! Nosakiet tēmu, par kuru tiks saukti vārdi! Bērns ripina metamo kauliņu, un uzmettais skaitlis nosaka vārdu skaitu, kas jānosauc saistībā ar konkrēto tēmu.
- Izmantojiet dzijas kamolu vai diegu! Lūdziet bērnam noraut dzijas gabalu, nesakot, kas ar to būs jādara. Nosakiet tēmu, ar kuru saistīto vārdu krājumu vēlaties nostiprināt. Bērns tin dziju uz pirksta, pie katras kustības saucot ar tēmu saistītu vārdu. Vārdi jāsauc, kamēr atrautais dzijas gabals nebeidzas. Mainieties lomām!

Bilžu vārdnīca

Vārdnīcā ietverts plašs vārdu krājums, kas papildināts ar tematam atbilstošiem uzdevumiem.

PAPILDU IDEJAS DARBAM AR BILŽU VĀRDNĪCU:

- Izvēlieties kādu vārdu no Bilžu vārdnīcas un lūdziet bērnam to uzzīmēt! Lūdziet bērnam pastāstīt par uzzīmēto! Mainieties lomām!
- Spēlējiet spēli, izmantojot Bilžu vārdnīcas drukas versiju (https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/07/LVA_bilzuvardnica.pdf)! Aizklājiet vārdnīcā redzamos vārdus un lūdziet bērnam nosaukt attēlā redzamo!
- Viens no Bilžu vārdnīcas uzdevumiem ir ievietot vārdā trūkstošo burtu. Spēlējiet spēli! Izdomājiet vārdu, kas saistās ar kādu tēmu, nosauciet tēmu! Uzzīmējiet katram vārda burtam vienu līniju. Bērns sauc burtu, kas, viņaprāt, ir šajā vārdā. Ja burts ir vārdā, to ieraksta atbilstošajā vietā. Ja burta vārdā nav, bērns saņem mīnusu. Azartiskāk šo spēli ir spēlēt 2 spēlētājiem. Tad spēlētāji pēc kārtas sauc burtus un uzvar spēlētājs, kurš pirmais nosauc visu vārdu.

Spēle „VALODIŅA”

Spēlē iekļauti 10 valodas piedzīvojumi. Katrā piedzīvojumā ir interesanti uzdevumi, kas bagātina vārdu krājumu, pilnveido klausīšanās, rakstīšanas un lasīšanas prasmi.

Lai nostiprinātu vārdu krājumu, izmantojiet iepriekš aprakstītās idejas!

Spēle „KUR ESAM? LATVIJĀ!”

Spēlē ietverti daudzveidīgi uzdevumi: burtu meklēšana, attēlu atpazīšana, zilbju savienošana, vārdu un teikumu veidošana. Spēlē bērns iepazīst Latvijas simbolus un saņem draudzības aproci.

PAPILDU IDEJAS, LAI IZZINĀTU LATVIJAS SIMBOLUS, SVĒTKUS, PASAKAS:

- Noskatieties prezentāciju un izpildiet testu par Latvijas valsts simboliem (<https://digiklase.lv/materiali/59>)
- Noskatieties raidījumu „Tuta un Latvijas nacionālie simboli” (<https://www.youtube.com/watch?v=4uGfWgxx8gg>)
- Pildiet uzdevumus „LSM bērnostabas” sadaļā „Latvija” (<https://bernistaba.lsm.lv/izzini/latvija>)

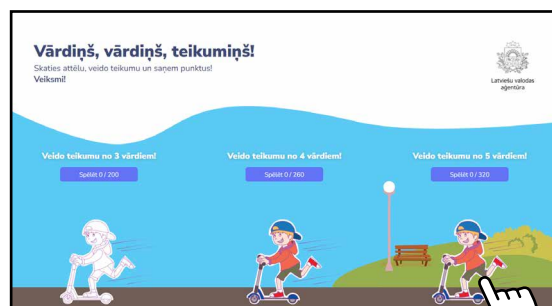
VEIDOJAM TEIKUMUS!

Spēle „VĀRDIŅŠ, VĀRDIŅŠ, TEIKUMIŅŠ”

PAPILDU IDEJAS DARBAM AR SPĒLI:

- Sākumā apskatiet doto attēlu un prognozējiet, kāds teikums būs jāizveido! Tas, kuram ir precīzāka prognoze, saņem punktu.
- Izaiciniet viens otru, mudinot izveidot garāku teikumu (spēlē augstākā grūtības pakāpe ir 5 vārdi) par katru attēlu! Tas, kuram izdodas izveidot garāko teikumu, saņem punktu.
- Veidojiet līdzīgas situācijas (piemēram, apsēdieties un lasiet grāmatu) spēles attēlos redzamajām vai izmantojiet personīgās fotogrāfijas! Metiet metamo kauliņu! Uzmestais skaitlis nosaka vārdu skaitu, kas jāietver teikumā par redzamo situāciju.

PAPILDU IDEJAS, LAI MĀCĪTOS VEIDOT TEIKUMUS:

- Uz lapiņas uzrakstiet vairākus vārdus un ielieciet tos cepurē vai bļodā! Bērnam jāvelk vārds un jāizmanto tas, lai sāktu teikumu. Mainieties lomām!
- Ejot uz veikalu, trenējieties lietot darbības vārdus, piemēram:

Es pārku šokolādi.

Es pārku maizi.

Es pārku, pārku, pārku.

Es pārku, pārku to.

Un tā bērns mācās veidot teikumus un pareizi lietot darbības vārdus.

Spēle „ESI VĒRĪGS!”

Spēlētājam katrā ekrānā tiek doti 5 teikumi. Spēlētāja uzdevums ir izvēlēties tos teikumus, kuros nav kļūdu. Katrai tēmai ir doti 15 teikumi. Jo precīzāk veikts uzdevums, jo augstāku vērtējumu pēc katras tēmas spēlētājs saņem. Spēlē ietvertas 27 tēmas.

Mīļie vecāki! Arī jūsu ceļojums latviešu valodas pasaulē var sākties ar vienu datorpeles pogas klikšķi:
<https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/09/A-limenis.pdf>